

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U003731

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 22-09-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Янь Сихань ...

2. Sihan Yan

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4043-7835

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 025

Назва наукової спеціальності: Музичне мистецтво

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Освітньо-наукова програма підготовки доктора філософії за спеціальністю 025 - Музичне мистецтво

Дата захисту: 15-10-2025

Спеціальність за освітою: Музичне мистецтво

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 10857

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.41

Тема дисертації:

1. Оперні ампула сопрано в європейському мистецтві XVII–XIX століть: інтерпретологічний аналіз
2. Soprano Voice Types in European Art in the 17th–19th centuries: An Interpretological Analysis

Реферат:

1. У дисертації представлено дослідницьку концепцію вокального виконавства як когнітивну проблему на матеріалі мистецтва сопрано. Співак і його голос постають в ній як первісна онтологічна ознака вокального мистецтва, креативна сила актуальної комунікації, тоді як осердям всієї системи музичної творчості слугує музичне мислення – специфічний раціонально-духовний процес вокаліста і водночас «механізм» його реалізації в професійній діяльності. Метафізичний акт ототожнення Буття та Мистецтва через суб'єкта вокальної творчості (співачки) та духовноестетичне задоволення від співу, співпереживання голосу, що звучить та сприймається як знаменник трансцендентної Краси в оперному жанрі. Константні функції співацького «мислення голосом» – семантична, рецептивно-сугестивна, перформативна (сценічна візуалізація образу в просторі театральної дії), символічно-пізнавальна – взаємодіють у часопросторі оперної вистави разом з когнітивною (розумово-усвідомленою) діяльністю. Таким чином, дисертації домінує

інтерпретативний підхід до вивчення співацької діяльності з позицій виконавської когнітивістики. Вивчення мистецтва сопрано в контексті оперної традиції Західної Європи ХХ століття китайськими дослідниками передбачає не лише історичний інтерес, а й методологічний – для розуміння повноти картини культурної глобалізації, розуміння тенденцій творчої практики в цілому. Існують проблеми, які мають загальне значення для всіх співацьких спеціалізацій, особливо в царині вічно актуальної 400-річної оперної класики. Також в оперній інтерпретології (напрямок сучасної музичної науки) недостатньо представлена системно-діяльнісна аналітика «зіркових» сопрано європейського/світового рівня ХХ–ХХІ століть, включно з напрямом *Historically Informed Performance*. Отже, актуальність теми спричинена: • дослідницькою увагою до новітньої історії жіночих амплуа в європейській оперній традиції, їх мистецькою значущістю в «пантеоні» сучасної виконавської класики; • недостатнім рівнем висвітлення індивідуальної творчості видатних сопрано, життєдіяльність яких складає ненаписану ще антологію оперної практики ХХ–ХХІ століть; • підвищеною активізацією співачок до саморефлексії своєї творчості на тлі суспільного інтересу до мистецтва сопрано в сучасному та оперному (концертному) виконавстві. Мета дослідження – на ґрунті інтерпретологічного аналізу жіночих амплуа в творчості видатних співачок минулого та сучасності з'ясувати типологічні процеси мистецтва сопрано як феномена новоєвропейської традиції XVII–XIX століть. Об'єкт дослідження – оперне мистецтво Західної Європи XVII–XIX століть; предмет – амплуа сопрано в історичній репреспективі та виконавській практиці ХХ–ХХІ століть. Новизна отриманих результатів полягає в тому, що в українському музикознавстві феномен високого жіночого голосу сопрано вперше: – набув осмислення як предмет музичної когнітивістики, що вивчає функціональні закони мислення, та інтерпретології, яка звертається до індивідуальності музиканта-виконавця; – визначений через парадигматику оперних амплуа видатних представниць сопранового співу в контексті виконавської практики ХХ–ХХІ століть. У дисертації обґрунтовано когнітивний підхід до розуміння специфіки мистецтва сопрано серед інших співацьких типів; становлено етапи розвитку вокальних типів сопрано з урахуванням педагогічних, фізіологічних, естетичних і соціокультурних чинників; здійснено міждисциплінарний аналіз сопранових амплуа в європейській оперній традиції XVII–XIX століть від виконавського універсалізму до спеціалізації. Як наслідок розкрито роль типологізації жіночого сопрано як явища європейської оперної класики через зміни естетичних пріоритетів, театральних-інституційних вимог минулого та почасти сьогодення; визначені типи любовної чуттєвості в сценічному часопросторі опери у вигляді двох типів сенситивностей: від'ємної та доповненої, що пов'язані онтологічним критерієм «повнота / порожнеча» і активно розкривають свою присутність в образних амплуа сопрано. Уточнено: поняття універсалізму й спеціалізації в історичному розвитку *bel canto* та системи *Fach*. Отримало подальший розвиток: поняття «реверсивного універсалізму» як прояв подолання фахових обмежень в мистецтві сопрано.

2. The dissertation presents a research concept of vocal performance as a cognitive problem, based on the art of the soprano. The singer and their voice are presented as the primary ontological feature of vocal art, a creative force of actual communication, while the core of the entire system of musical creativity is musical thinking – a specific rational-spiritual process of the vocalist and simultaneously the "mechanism" of its realization in professional activity. It is a metaphysical act of identifying Being and Art through the subject of vocal creativity (the female singer) and the spiritual-aesthetic pleasure derived from singing, the empathy with a voice that is sounded and perceived as the denominator of transcendent Beauty in the operatic genre. The constant functions of the singer's "thinking with the voice" – semantic, receptive-suggestive, performative (stage visualization of an image in the space of theatrical action), symbolic-cognitive – interact in the spacetime of an opera performance alongside cognitive (intellectual-conscious) activity. Thus, the dissertation is dominated by an interpretive approach to the study of singing activity from the perspective of performance cognitivism. The study of the soprano art in the context of the 20th-century Western European operatic tradition by Chinese researchers implies not only a historical interest but also a methodological one – for understanding the full picture of cultural globalization and the trends of creative practice as a whole. There are problems of universal significance for all vocal specializations, especially in the realm of the perennially relevant 400-year-old operatic classics. Furthermore, operatic interpretology (a direction in modern musicology) lacks a systematic activity analysis of "star" sopranos of

European/world level from the 20th–21st centuries, including the Historically Informed Performance movement. Hence, the relevance of the topic is driven by: • research attention to the recent history of female voice types in the European operatic tradition and their artistic significance in the "pantheon" of modern performance classics; • an insufficient level of coverage of the individual creativity of outstanding sopranos, whose life and work constitute an as-yet-unwritten anthology of 20th– 21st-century operatic practice; • increased activation of female singers towards self-reflection of their creativity against the backdrop of public interest in the art of the soprano in modern and operatic (concert) performance. Research Objective – based on an interpretological analysis of female voice types in the work of outstanding singers of the past and present, to elucidate the typological processes of the soprano art as a phenomenon of the Modern European tradition of the 17th–19th centuries. Object of study – the operatic art of Western Europe in the 17th–19th centuries; subject – the soprano voice type in historical retrospect and performance practice of the 20th–21st centuries. Novelty of the obtained results lies in the fact that in Ukrainian musicology, the phenomenon of the high female soprano voice has for the first time: – been conceptualized as a subject of musical cognitivism, which studies the functional laws of thinking, and interpretology, which addresses the individuality of the musician-performer; – been defined through the paradigmatics of operatic voice types of outstanding representatives of soprano singing in the context of 20th–21st-century performance practice. The dissertation substantiates a cognitive approach to understanding the specifics of the soprano art among other vocal types; establishes the stages of development of soprano vocal types considering pedagogical, physiological, aesthetic, and socio-cultural factors; conducts an interdisciplinary analysis of soprano voice types in the European operatic tradition of the 17th–19th centuries from performance universalism to specialization. Consequently, the role of the typologization of the female soprano as a phenomenon of European operatic classics is revealed through changes in aesthetic priorities, theatrical-institutional demands of the past and partly the present; two types of amorous sensibility in the stage spacetime of opera are defined as negative and augmented sensitivities, linked by the ontological criterion of "fullness / void" and actively revealing their presence in the figurative voice types of the soprano. Clarified: the concepts of universalism and specialization in the historical development of bel canto and the Fach system. Further developed: the concept of "reverse universalism" as a manifestation of overcoming professional limitations in the art of the soprano.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Янь Сихань. (2024). Вокально-сценічний образ Деспіни з опери В. А. Моцарта «Così fan tutte»: жанровий та виконавський аспекти. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії практики освіти, 73, 106–119.
- Янь Сихань. (2025). Типологізація жіночого сопрано в європейському оперному мистецтві XVII–XIX століть: від універсалізму до спеціалізації. Аспекти історичного музикознавства, XXXIX (39), 161–175.
- Янь Сихань. (2025). Вокальна мова і мислення співака як когнітивна проблема (на матеріалі оперних партій сопрано). Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії практики освіти, 75, 95–106.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шаповалова Людмила Володимирівна
2. Liudmyla Shapovalova

Кваліфікація: д.мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9407-7337

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Антонова Олена Григорівна
2. Olena Antonova

Кваліфікація: к.мист., доц., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6253-8138

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна музична академія України імені П. І. Чайковського

Код за ЄДРПОУ: 02214188

Місцезнаходження: вул. Архітектора Городецького 1-3/11, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та інформаційної політики України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Жишкович Мирослава Андріївна
2. Myroslava Zhyshkovych

Кваліфікація: к. мист., професор, 17.00.03**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0003-3432-2641**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка**Код за ЄДРПОУ:** 02214225**Місцезнаходження:** Вул.Нижанківського, Львів, 79005, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство культури України**Ідентифікатор ROR:****Рецензенти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Романюк Ірина Анатоліївна
2. Iryna Romaniuk

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.03**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0001-7900-5960**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського**Код за ЄДРПОУ:** 02214350**Місцезнаходження:** площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство культури України**Ідентифікатор ROR:****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Белік-Золотарьова Наталія Андріївна
2. Nataliya Byelik-Zolotaryova

Кваліфікація: к. мист., професор, 17.00.03**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0003-3670-4037**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Александрова Оксана Олександрівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Александрова Оксана Олександрівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Поліна Кордовська

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна